

2

DE BONO IVSTITIAE.

IOANNIS BAPTISTÆ
Castaldi Neapolitani
Clerici Regularis.



DILIGITE IVSTITIAM,
QVI IVDICATIS
TERRAM.

Sap. 1.



Neapoli, Apud Octauium Beltra-
num, 1642.

Superiorum Permissu.

Opusculū De Bono Iusti-
tiæ à R.P.D. Io. Baptista Ca-
staldo Cler. Reg. Theologo
conscriptum vidimus, cūq;
nihil cōtineat fidei, aut bo-
nis moribus dissonum: imò
ad conseruandam nobilissi-
mam Punitiæ Iustitiæ vir-
tutem mirificè profit in lu-
cem edi posse censemus:

*D. Ioseph de Donna Cler. Reg.
S. T. P.*

*D. Ioannes Azzolinus Cle. Reg.
S. T. P.*

*Idem Ioseph de Donna
Azzolinus*

D. S T E P H A N V S

Medices

Congregationis Clericorum

Regularium Prepositus

Generalis

Hoc opus inscriptum De Bono
Iustitie à R. P. D. Io. Baptista
Castaldo Theologo, compositum, &
iuxta præfixam assertionem Patrum
quibus id commissum approbatum
ut typis mandetur, quoad nos spe-
tat facultatem concedimus. In quo-
rum fidem præsentem litteras manu
propria subscripsimus, & solito no-
stro sigillo firmavimus. Neap. die 30.
Octobris 1641.

D. Stephanus Medices Prepositus
Generalis Congreg. Cle. Reg.

D. Io. Baptista Lanfranchi
Secretarius.

Potest imprimi.

Ioseph Giannettasius

Canonicus Deputatus

Imprimatur.

Alexander Russus Canon.

Vicarius Gñlis Neap.

Illustriss. & Excell. Dñe .

Vidi præsens opusculum
De Bono Iustitiæ, vndique
eruditionem spirans, quod
cum nihil contineat Regiæ
iurisdictioni aduersũ typis
mandari posse iudico. Datũ
Neap. die 12. Ianuarij 1642

*Fr. Dominicus Grauina Magister
Primariã Cathedrã regens.*

Visa retroscr. relat. Imprimatur
Tap. R. Branc. R. Zuf. R. Asc. R. Sáf. R.

Prouisum per S. E. Neap. die 24.

Ianuarii 1642.

Anastasius.

DE BONO⁷ IVSTITIAE.



Voniam Congregationis decorem, dignitatemq; seruandi specie, ac tranquilli regiminis prætextu, atq; pietatis : at re vera Dæmonis astu, ac dolo plausibilis quædam, & effræuatorum hominû auribus pruriens opinio inuasit, asserentium delinquentium culpas humana potius prudentia, & leniter esse mulcendas, quàm iuxta Canonicas sanctiones salubriter plæcendas.

A 4 ac

Epist.
45.

ne per punitionem maior fiat criminum euulgatio : atque hinc Religionis (vt ipsi aiunt) deturpationis : ideo, *Ne vitia nobis, vt cum Seneca dicam : sub virtutum nomine obrepant.* operæ pretium duxi perniciosum hoc, & detestabile assertum in cōplurium ceteroqui proborum hominum cordibus altè defixum, Sanctorū Patrum auctoritate præcipuè nixus euertere, radicibusque si fieri potest euellere. Videndum igitur est, quid salubribus sit, conniuentia quadam tolerare crimina; an cum orta fuerint, ea punire acrius? quidue magis officiat, nimia superioris mansuetudo, an iusta seueritas? Et quidem nulli dubiū esse debet, quin seueritas proficit plurimum; mansuetudo verò, (si ea nimia sit) non mediocriter noceat. Illa enim vitia coercet, hæc autem fouet, aliaque innumera gignit

gnit mala. Etenim, perditī homines
 Principis indulgentia non emen-
 dantur modò, verùm etiam eius le-
 nitate abutūtūr. Vnde scitè Chry-
 sostomus, *Patientia irrationalis vi-*
tia seminat, negligentiam nutrit, &
non solum malos, sed etiam bonos al-
licit ad peccandum. Hoc planè no-
 bis, & plenè ægri suadet exemplū,
 cui si serò, frustra medicina paratur
 Audi Isaiam suis hoc sermonibus
 comprobantem. *Omne caput lægui-*
dum, & omne cor marens à planta
pedis usque ad verticem non est in eo
sanitas, Quare? vulnus, & liuor, &
plaga tumens non est circum ligata,
nec curata medicamine, neque fota
oleo. Hinc S. Th. viam sibi fecit ad
 probandum onus, quod pro-
 prium superiorum est, atque præci-
 puum subditos corrigendi, aureis
 illis verbis, quæ etiam Ecclesiasticis
 sententia firmat, *Notandum, quòd*
in.

In Matth.

Isa. I.

*In cap. I.
Isa.*

Ecc. 7.

in idoneitas Regis ostenditur in languore, quia subuenire non poterat puniendo per potentiam. Eccl. 7. Noli querere fieri Iudex, nisi valeas irrumpere iniquitatem. Hos pro-

inde S. Bernardus medicos non agnoscit, non Pastores gregis, sed interfectores, Hoc non est, inquit, pascere gregem, sed mactare,

Psal. 13.

Psal. 78.

& deuorare, dicente de illis Domino, Qui deuorant plebem meam, ut cibum panis, & quia comederant Iacob, & locum eius desolauerunt. Quem dabis mihi de numero Praepositorum, qui inuigilent vitijs extirpandis.

In lib.

Reg.

Hec Ber. vnde S. Greg. Papa ait, Cum increpare delinquentes volueris, eos proculdubio Pastor occidit.

*de Baptis.
paruul.*

Et S. August. Quod vitiosum, quod prauum, quod falsum in unoquoque fuerit, curemus, corrigamus, & emendemus. Debet ergo Princeps, debet Superior subditorum suorum vul-

nera

nera alligare; subiectorum mederi
 languoribus; si secus fecerit, non
 erit idoneus Christi minister.
 Quod benè nouerat qui dixit, *Non
 sum medicus, nolite constituere me
 Principem populi.* Quæ societas me-
 dicinæ cum Regno? certè maxima; *In 7.c. Isa.*
 nam, vt rectè S. Basilius, *Verus
 Princeps nō per hæc externa insignia
 noscitur, cuiusmodi sunt Purpura,
 Torques, & Diadema, sed per id quia
 in primis virtutem obtinet Principe
 dignam.* Siquidem, vt Idem alibi. *Regul. 74*
Principes non sunt terror bonorum, c. l.
*operum, sed malorum; Dei enim mi-
 nister est vindex iram eius, qui
 malum egit.* Et S. Thomas. *Hic po-
 nitur recusatio Electi, & ponitur ra-
 tionabilis excusatio, scilicet impoten-
 tia ad repellendum nocua: concludi-
 tur officij recusatio: nolite constituere
 me Principem populi.* Ex enim si le-
 gum transgressores legibus poten-
 ter

3. Reg. 20.

Ezech. 3.

in 25. c.
Num.

ter non coerceat, erit anima eius pro anima illorum, sicut scriptum est, *Custodi virum istum, qui si lapsus fuerit, erit anima tua pro anima eius.* Et alibi, *Sanguinem eius de manu tua requiram.* Hinc de se dicebat S. Greg. Papa. *Ne nos ante Deum culpa ex dissimulatione redarguat, irrequisitam hanc relinquere non audemus.* Et Hugo Card. *Non tantum pro suis arguuntur delictis: pro populi enim coguntur Principes reddere rationem, ne forte non docuerint, non monuerint, nec sollicite arguerint eos, qui primum peccaverunt, ne contagio dispergeretur in populos.* Hinc deducitur, quàm irrationaliter, & inordinate agant ij, qui, cum animi languores præstatiore, quàm corporis morbi exigant medicinam; ad hos tamen maiorem adhibent diligentiam, totisque viribus, ac studio incumbunt. Vnde

ita sibiipfis blandiuntur, vt & prudentes se esse, & veram medendi methodum reperisse putent, si crimina vel dissimulando prætereant, vel perquàm leuissimè in iis deprehensos admonendo corrigant.

Hoc idè experimur (vt ad aliud non longè dissimile exemplum accedam) in agrorum cultura, qui scilicet, si quando agricolarum neglectu, atque incuria vepribus, spinis, asperis herbis, & agrestibus abundent, omnino redduntur inutiles: at frugiferi certè euadent, & viriles, si priùs ferro, atque igne purgentur. Sicut igitur ignis, & ferrum tollunt quod vitiosum est ab agro, quodque cultoris negligentia inutiliter scatuit: sic seueritas purgat potenter scelera, nec diù vigere permittit, *In seueritate Iudicij*, inquit Demosthenes, *sita est legum auctoritas*. Et S. Greg. Papa, *Sum-*

miu

Cont. mad.

Epist. 119.

21. de Civ.
Dei.

*mum. Regibus bonum est, iustitiam
colere. S. item Aug. Iustitia sola Res-
publica sustentatur. Porro pravi ho-
mines neglectu Iustitiæ viam sibi
parant ad interitum, & spe veniæ,
atque leuitate poenæ facile, & fre-
quenter in errorē relabuntur, vnde
difficillimè resurgunt. Quare fru-
ctus correctionis nequaquam spe-
randus, quem formido poenæ non
pariat. Atque hoc fortasse præci-
nisse dixerim Regium Vatem illis
verbis Reges. Vel vt Hier. ex Se-
ptuaginta, *Pasces eos in virga ferrea,
& tanquam vas figuli confringes
eos.* Nempe, quod non solum virga
directionis sit futura, sed & panis
verus, ac solidus, qui vitam in ho-
mine nutriat inculpabilem, eam-
que ab omni prorsus facinore red-
dat immunem. Ad hæc, quod non
sit bonus Pastor, nec ad regendum
populos idoneus, cui virga ferrea,
rigor*

Psal. 2.

rigor scilicet Iustitiæ defuit. Hinc pulchrè Genebrardus, *Vocat potèrè Iustitiam, & Iudicium, cui minime possint resistere, cui omninè sit succumbendū. Ac propterea S. Greg. Nazianzenus boni Pastoris speciem efformaturus sic electores alloquitur. Pastorem create, qui non in omnibus cunctis obsequatur, sed qui ob recti studium in multorum etiam offensionem incurrat. Alterum in praesens iucundissimum. Alterum in posterum utilissimum.*

In ps. 2.

Orat. 32.

Ieremias quoque inter primarias visiones se vidisse narrat virgam vigilantem, & ollam succensam, *Quid tu vides Ieremia? & dixi virgam vigilantem ego video. Rursus interrogatus, quid videret? Respondit: Ollam succensam ego video.* His planè similitudinibus exprimens, quòd & si missus à Deo fuerit constitutus super gentes, & su-

Ier. 1.

per

per Regna, vt euellat, & destruat,
 & disperdat, & ædificet, & plantet:
 hæc tamen omnia se minimè affe-
 qui posse speret, nisi ignis interce-
 dat, & ferrum. Quod Ethnici quo-
 que naturali solo lumine agno-
 uere; dum Herculem finxerunt
 igne, ferroque Hydram mon-
 struosum sanè; & insuperabile ani-
 mal peremisse. Quid Hercules
 cōtra Hydram sine ferro, & igne?
 Et nos quonam pacto improbos
 coercebimus, nisi in eorum vitia
 verbis, ac flagris acriter inueha-
 mur? Qua in re est magni facien-
 da Hieronymi sententia. *Non po-
 terunt edificari bona, nisi destruan-
 tur mala, nec plantari optima, nisi
 eradicentur, & pessima.* Quo cū co-
 hæreere videtur S. Greg. Papa iisdē
 fermè verbis insistēs, ac sensu, *Nisi
 prius peruersa destrueret, edificare vi-
 tæ recta nō posset.* Ac certè maiore
 vim

*In 1. cap.
 Ier.*

3. Past.

vim, maioremque virtutem, & gratiam à Deo nobis esse necessariam in destruendis vitiis, quàm in acquirendis virtutibus, optimè probat Cassianus, ex verbis Domini ad Ieremiam. *Sciendum est duplici nobis laboris intentione sudandum, in expellendis vitijs, quàm in virtutibus acquirendis. Et hoc non nostra capiamus coniectura, sed illius sententia prædocemur, qui solus opifici sui vires, rationemque cognoscit: Ecce, inquit, constitui te hodie super gentes, & super regna, ut eueltas, & destruas, & disperdas, & dissipes, & adifices, & plantes. In expulsiōe enim noxiarum rerum quatuor esse necessaria designauit, idest, euellere, destruere, disperdere, dissipare. In perficiendis verò virtutibus, & his quæ ad iustitiam pertinent acquirendis, adificare tantummodo, atque plantare. Unde liquido patet difficilius euelt*

collat. 14.
de spirit.
scientia
cap. 3.

B

li,

li, ac destrui corporis, animaque pas-
siones, quàm spirituales extrus, plan-
tarique virtutes. Hæc Cassianus.
Vide ergo quàm necessaria sit rigi-
da, & uigens iustitia, ubi scelera ra-
dices fixerunt. Nec à re propòsta
longè discedens Propheta, expri-
mit firmum, omni que virtute mu-
nitum in vitia Iudicem, sic inquit,
Ego quippe dedi te hodie in ciuitatem
munitam, & in columnam ferream,
et in murum æneum super omnia
terram. Vbi S. Hier. Quasi ciuitatem
firmam, de qua Isaias Ego ciuitas
firma, in columnam ferream, de qua
Apostolus. Columna, & firmamentum
veritatis. In murum æneum, qui nul-
la violetur rubigine, nec caesus in bri-
bus deperit, sed virtute sit fortior.
Qui sit ita munitus, & fortis, ut non
respiciat personas hominum, ac
viriliter veatur potestate sibi tradi-
ta. Sed quid sibi vult virga, quam
vigi-

In com. Is.
cap. 37.

1. Tim. c. 3.

vigilantem se vidisse refert? Iteu wigi
 lantist? Rectori quippè vigilàtia prę-
 cipuè tribuēda videtur. Vnde Paul
 lus. *Ipsi enim per uigiliat quasi ratio-
 nem pro animabus uestris reddituri.*
 Nō enim bonus reputāduſ est Re-
 ctor, neque idoneus, qui oculos ha-
 beat clauſos, dum ſubditorum er-
 rata uidere diſſimulat. Hinc Gloſſ.
 Inter. cum Aug. *Urgam uigilan-
 tē peccata ſcilicet cōſiderat, et quiniat,
 cōcorripit.* Et in Apocalypſi to-
 zenis habetur, *ſyſte uigilant, et con-
 ſumit.* Quod Rectoribus quidem
 S. Ambroſius applicat. Qui enim
 alios regit, oculis, iſq; apertis de-
 bet eſſe plenus: ſicuti de ſāctis qua-
 mior animalibus ſcriptū reperitur
*Animalia plana erant ante, et
 retro.* Quæ omnia uigilantiā, non
 diſſimulatiōem designant. Iteu
 Quamobrem ſapientiffimè pro-
 uocauit Salomon. *Qui perſiſtit*

Heb. 13.

Apoc. 3.
 Lib. 2. in 2.
 cap. Luc.

Apoc. 4.

Prov. 15.

gē odit filium. Etenim sicut non potest Pater odisse filium, sic nec eius vitia dissimulare debet, ne tali indulgentia suffultus in vitiis commutrescat, quod sanè qualibet vel crudeli animaduersione deterius esset. Cum igitur qui aliis præest, Patris locum obtineat, virgæ nequaquam parcere debet, cæteroquin non Patris, sed inimicæ (viti diximus) personam gereret. Præterea, inquit idem Sapientissimus Rex, *Perversi difficile corriguntur, & Stultorum infinitus est numerus.* Morbus enim ubi vires resumplerit maiores, lenis, & levis medicina eum nō sanat. Sic etiam arbor altissimis defixa radicibus ingenti labore extrahitur, & maximo sudore extirpatur. Quæ profectò si mala sit, & noxia, ve quid terram occupat? Cur non potius eradicatur? melius est

est, vt in ignem mittatur, & ardeat. Itaque satius est, vt seuerius scelesti puniantur, quàm non condignè castigati prauo suo exemplo cæteris causa sint labēdi in interitum. Non ergo parua Rectoribus seruata est vltio, si errata non corrigant, si scelestos acrius non puniant, quoniā sapientia attestante, *Cum essetis ministri Regni illius non rectè iudicastis, nec custodistis legem Iustitiæ, neque secundum voluntatem Dei ambulastis.*

Sap. 6.

Neque verò quempiam fauores à iustè iudicando absterreant sic enim eos, qui alijs præsumt suo exemplo monet, & munit S. Greg. Papa. *Ego homines propter iustitiā diligo: non autem Iustitiā propter homines postpono.* Principum, & potentium intercessionibus clausæ semper sint aures Nā nihil est iuri tam inimicum, quàm vis, vt optimè

Lib. 8. in
lib. Reg.
c. 2.

Pro cec.

Cice-

Cicero, & notum est Magnatum preces mandatorum obtinere vi-ces: unde vel quævis fauoris afa-protul esto. Pietas porro excludē-da est quandoquidem ex Gregor.

*lib. 30. mor. Magni sententia, Iustitia propo-
sap. 9. nenda est pietati.* Adeo ut bene in

*Epist. ad
Heliad.*

hunc locum illud Hier. quadret, Pietatis genus est in hac re esse crudelem. Quo circa si vel fauore, vel pietatis prætextu quicquam in huius nobilissimæ virtutis detri-mentum committatur hoc utique maius in noxios, imò maximum Divinæ ultionis genus omnino est.

Epist. 76.

Proinde hac inter Senecæ senten-tias numeratur, *Nullum scelus impunitum est, quia sceleris in scelere supplicium est.* Inhumanus est igitur Rector, non humanus, crudelis, nō lenis, dum Divinæ Iustitiæ pro-fus quemque vitij puniendam relinquit.

Quare

Quare vehementius in hos irascitur Deus, dum in ipsis subditorum peccata castigat. Enimvero quid peccavit Heli? peccauere pueri, de quibus scriptura testatur. *Erat peccatum puerorum grande nimis coram Domino. At hos una cum illo vltiscitur Dominus, Pueros, quia peccauerunt, Heli, quia Pater, & Iudex in eorum peccatis cōpuebat, Ipse iudicauit Israel quadraginta annis. Peccata puerorum grauissima emēdasse non legimus, Diuinam in eum legimus vltionē, maximum namque damnum delicta inferunt impunita, Quantum noxę, inquit S. Bas. resiliat ex eo quod non tollantur de medio iniqui, docuit Apostolus Corinthios increpans, quod luctum non emisissent, ut tolleretur de medio eorum, qui eiusmodi malitiam esset operatus. Maximam verò Dei gloriam peragant*

1. Reg. 2.

Isa. 5. 1.

1. Cor. 5.

Psal. 96.

dicant delicta punita. Vnde in hūc
planè sensum explicat Genebrar-
dus illud Dauidicum, *Annunciaue-
runt celi iustitiam eius, & viderunt
omnes populi gloriam eius. Iustitia
enim est, inquit ille, & gloria eius
impios punire.*

Nemo ergo conqueratur de Iu-
dicibus, quando malos malè per-
dunt, conquerantur potius omnes
de malis, qui malum malè agunt.
Ipsi sibi pēnam parant, ipsi illi ob-
niam vadunt, manibus, & verbis
illam accersunt. Ipsi se, non Iudi-
ces feriunt; vnde vel atrox illis il-
lata mors, non crudelitatis, sed
æquitatis nomine nuncupāda, iux-
ta illud Amb. *Hostem ferire victo-
ria est, Reum aequitas, Innocentem
homicidium.* Docent nos Meteo-
rologici ex terræ exhalationibus
ad nubes vsque ascendentibus, at-
que in eorum viscera abditis, &
occlu-

Epif.

occlusis tonitrua generari, fulgura,
 & sagittas, quæ si tertam acriter
 feriunt, ipsa sibi, quæ materiam,
 subministravit, hoc adscribat. Ex-
 terrent quidem Iudices penis, ve-
 rum has sibi perditii homines tri-
 buant, qui suis facinoribus causam
 ijs præbuere, iuxta Iuris Regulam,
*Qui causam damni dat, damnum
 dedisse videtur.* Iudicium enim be-
 nignitatis, & bonitatis, non odij,
 aut indignationis alteriusve vitii
 partus est.

Hinc Chrysostomus ingenuè fa-
 teretur se Deum, nisi rationem exi-
 geret, bonum non agniturum. Au-
 diamus ipsum disertissimè eloquē-
 tem in hunc planè modum, Probo
*quòd nisi rationem exigeret Deus
 bonus non esset. sed quia exigit bonus
 sit. Dic enim mihi si rationem non
 exigeret, nunquid videret flares huma-
 nae rationis in feras erumpessimus?*

Hom. 5.

nam

per Regna, vt euellat, & destruat,
 & disperdat, & ædificet, & plantet:
 hæc tamen omnia se minimè affe-
 qui posse speret, nisi ignis interce-
 dat, & ferrum. Quod Ethnici quo-
 que naturali solo lumine agno-
 uere; dum Herculem finxerunt
 igne, ferroque Hydram mon-
 struosum sanè; & insuperabile ani-
 mal peremisse. Quid Hercules
 cōtrā Hydram sine ferro, & igne?
 Et nos quoniam pacto improbos
 coercebimus, nisi in eorum vitia
 verbis, ac flagris acriter inueha-
 mur? Qua in re est magni facien-
 da Hieronymi sententia. *Non po-
 terunt ædificari bona, nisi destruan-
 tur mala, nec plantari optima, nisi
 eradicentur, & pessima.* Quo cū co-
 hæreere videtur S. Greg. Papa iisdē
 fermè verbis insistēs, ac sensu, *Nisi
 prius peruersa destrueres, ædificare vti-
 liter recta nō posset.* Ac certè maiore
 vim

*In 1. cap.
 Ier.*

3. Past.

vim, maioremque virtutem, & gratiam à Deo nobis esse necessariam in destruendis vitiis, quàm in acquirendis virtutibus, optimè probat Cassianus, ex verbis Domini ad Ieremiam. *Sciendum est duplici nobis laboris intentione sudandum, in expellendis vitijs, quàm in virtutibus acquirendis. Et hoc non nostra capiamus coniectura, sed illius sententia prædocemur, qui solus episcopus sui vires, rationemque cognoscit: Ecce, inquit, constitui te hodie super gentes, & super regna, ut euellas, & destruas, & disperdas, & dissipes, & aedifices, & plantes. In expulsiōe enim noxiarum rerum quatuor esse necessaria designauit, idest, euellere, destruere, disperdere, dissipare. In perficiendis verò virtutibus, & his quæ ad iustitiam pertinent acquirendis, aedificare tantummodo, atque plantare. Vnde liquido patet difficilius euel-*

collat. 14.
de spirit.
scientia
cap. 3.

B

li,

li, ac destrui corporis, animæque passiones, quàm spirituales extrus, planarique virtutes. Hæc Cassianus. Vide ergo quàm necessaria sit rigida, & uigens iustitia, vbi scelera radicibus fixerunt. Nec à re proposita longè discedens Propheta, exprimit firmum, omni que virtute munitum in vitia Iudicem, sic inquires, Ego quippe dedi te hodie in ciuitatem munitam, & in columnam ferream, et in murum æneum super omnem terram. Vbi S. Hier. Quasi ciuitas firma, de qua Isaias Ego ciuitas firma, in columnam ferream, de qua Apostolus. Columna, & firmamentum veritatis. In murum æneum, qui nulla violetur rubigine nec cæsus in nobilibus deperit, sed virtute sit fortior. Qui sit ita munitus, & fortis, vt non respiciat personas hominum, ac viriliter veatur potestate sibi tradita. Sed quid sibi vult virga, quàm vigi-

In com. Is.
cap. 37.

1. Tim. c. 3.

vigilātem se vidisse refert? seu wigi-
lātis? Rectori quippē vigilācia prę-
cipuē tribuēda videtur. Vnde Paul-
lus. *Ipsi enim peruigilāt quasi ratio-
nem pro animabus uestris reddituri.*
Nō enim bonus reputādus est Re-
ctor, neque idoneus, qui oculos ha-
beat clausos, dum subditorum er-
rata videre diffinulat. Hinc Glos.
Inter. cum Aug. *Virgam vigilan-
tē peccata scilicet cōsiderat, et quiniat,
et corrumpit.* Et in Apocalypsi Io-
annis habetur, *Eysie uigilant, et con-*
sumat. Quod Rectoribus quidem
S. Ambrosius applicat. Qui omni-
alios regit, oculis, ijsq; apertis de-
bet esse plenus: sicuti de sanctis opa-
mior animalibus scriptū reperitur
Animalia plana erant oculis ante, et
post. Quia omnia uigilantiam, non
diffinulationem et designant. Iamq;
Quamobrem sapientissimē pro-
uocauit Salomon. *Qui perit in*

Heb. 13.

Apoc. 3.
Lib. 2. in 2.
cap. Luc.

Apoc. 4.

Prov. 15.

ge odit filium. Etenim sicut non potest Pater odisse filium, sic nec eius vitia dissimulare debet, ne tali indulgentia suffultus in vitiis computrescat, quod sanè qualibet vel crudeli animaduersione deterius esset. Cum igitur qui aliis præest, Patris locum obtineat, virga nequaquam parcere debet, ceteroquin non Patris, sed inimici (viti diximus) personam gereret. Præterea, inquit idem Sapientissimus Rex, *Peruersi difficile corriguntur, & Stultorum infinitus est numerus.* Morbus enim ubi vires coe-
 sumplerit maiores, lenis, & lenis medicina eum non sanat. Sic etiam arbor altissimis defixa radicibus ingenti labore extrahitur, & maximo sudore extirpatur. Quæ profectò si mala sit, & noxia, ve quid terram occupat? Cur non potius eradicatur? melius est

est, vt in ignem mittatur, & ardeat. Itaque satius est, vt seuerius scelesti puniantur, quàm non condignè castigati prauo suo exemplo cæteris causa sint labèdi in interitum. Non ergo parua Rectoribus seruata est vltio, si errata non corrigant, si scelestos acrius non puniant, quoniã sapientia attestante, *Cum essetis ministri Regni illius non rectè iudicastis, nec custodistis legem Iustitiæ, neque secundum voluntatem Dei ambulastis.*

Sap. 6.

Neque verò quempiam fauores à iustè iudicando absterreant sic enim eos, qui alijs præsunt suo exemplo monet, & munit S. Greg. Papa. *Ego homines propter iustitiã diligo: non autem Iustitiã propter homines postpono.* Principum, & potentium intercessionibus clausæ semper sint aures *Nā nibilest iuri tam inimicum, quàm vis, vt optimè Cice-*

Lib. 8. in lib. Reg. c. 2.

Pro cec.

Cicero, & notum est Magnatum
preces mandatorum obtinere vi-
ces: unde vel quavis fauoris aut
procul esto. Pietas porro excludē-
da est quandoquidem ex Gregor.

*lib. 30. mor. Magni sententia, Iustitia propo-
sap. 9. nenda est pietati.* Adeo ut bene in

Epist. ad Heliod. Pietatis genus est in hac re esse
crudelem. Quo circa si vel favore,

vel pietatis prætextu quicquam in
huius nobilissimæ virtutis detri-
mentum committatur hoc utique
maius in noxios, imò maximum
Divinæ ultionis genus omnino est.

Epist. 76. Proinde hæc inter Senecæ senten-
tias numeratur, *Nullum scelus impu-
nitum est, quia a sceleris in scelere
supplicium est.* Inhumanus est igitur
Rector, non humanus, crudelis,
nō lenis, dum Divinæ Iustitiæ pro-
fuit. quemque vitæ puniendam
relinquit.

Quare

Quare vehementius in hos irascitur Deus, dum in ipsis subditorum peccata castigat. Enimvero quid peccavit Heli? peccauere pueri, de quibus scriptura testatur. *Erat peccatum puerorum grande nimis coram Domino.* At hos una cum illo uiscitur Dominus, Pueros, quia peccauerunt, Heli, quia Pater, & Iudex in eorum peccatis conpuebat, *Ipse iudicauit Israel quadraginta annis.* Peccata puerorum grauissima emédasse non legimus. Diuinam in eum legimus ultionē, maximum namque damnum delicta inferunt impunita, *Quantum noxe*, inquit S. Bas. *resiliat ex eo quod non tollantur de medio iniqui,* docuit Apostolus Corinthios increpans, quod luctum non emisissent, ut tolleretur de medio eorum, qui eiusmodi malitiam esset operatus. Maximam uero Dei gloriam prae-

1. Reg. 2.

Isa. c. 1.

1. Cor. 5.

B 4

dicant

Psal. 96.

dicant delicta punita. Vnde in hūc
planè sensum explicat Genebrar-
dus illud Daudicum, *Annunciaue-
runt celi iustitiam eius, & viderunt
omnes populi gloriam eius. Iustitia
enim est, inquit ille, & gloria eius
impios punire.*

Nemo ergo conqueratur de Iu-
dicibus, quando malos malè per-
dunt, conquerantur potius omnes
de malis, qui malum malè agunt.
Ipsi sibi pēnam parant, ipsi illi ob-
uiam vadunt, manibus, & verbis
illam accersunt. Ipsi se, non Iudi-
ces feriunt; vnde vel atrox illis il-
lata mors, non crudelitatis, sed
æquitatis nomine nuncupāda, iux-
ta illud Amb. *Hostem ferire victo-
ria est, Reum æquitas, Innocentem
homicidium.* Docent nos Meteo-
rologici ex terræ exhalationibus
ad nubes vsque ascendentibus, at-
que intra earum viscera abditis, &
occlu-

Epif.

occlusis tonitrua generari, fulgura,
 & sagittas, quæ si tertam acriter
 feriant, ipsa sibi, quæ materiam,
 subministravit, hoc adscribat. Ex-
 terrent quidem ludices pennis, ve-
 rum has sibi perdit homines tri-
 buant, qui suis facinoribus causam
 ijs præbuere, iuxta Iuris Regulam,
Qui causam damni dat, damnum
dedisse videtur. Iudicium enim be-
 nignitatis, & bonitatis, non odij,
 aut indignationis alteriusve vitii
 partus est.

Hinc Chrysostomus ingenuè fa-
 teretur se Deum, nisi rationem exi-
 geret, bonum non agiturum. Au-
 diamus ipsum disertissimè eloquē-
 tem in hunc planè modum, Probo
quod nisi rationem exigeret Deus
bonus non esset. sed quia exigit bonus
fit. Dic enim mihi si rationem non
exigeret, nunquid ista flaret huma-
na nonne in feras erumpessemus?

Hom. 5.

nam

nam si timoribus, & pœnis imminen-
 tibus, & tribunalibus pisces supera-
 mus alter alterum comedētes. Leones,
 & lupos excedimus aliena alter alte-
 rius rapientes: nisi rationes à nobis
 exigeret quanta turbatione plana vi-
 ta foret? Quidnam esset iam, qui sa-
 bulis celebratur labyrinthus ad mun-
 di comparationem? nonne vides ini-
 ras tumultus, & absurditates? Quis
 patrem fuisset reueritus? quis matri
 pepercisset? Quis autem ullū volu-
 ptatem, ullum vitium omisset à se
 servas habere insolentes, procaces, cō-
 tumeliosos, & superiora credentes in-
 feriora, & neque punis, neque casti-
 gas, neque corrigis verbo; nunquid
 hæc bonitatis esse videntur, imo om-
 nium crudelitatis hæc est, quia non
 tantum vires, & filias per hanc
 ineptam bonitatem pradis verum, &
 ipsos servos perdis; ebrii, siquidem, &
 dissoluti, procaces, & contumeliosi.

Et omnibus feris erunt terribiores; hoc
 ne bonitatis esse? Vides, ergo, quod
 penitus exigere malitiae bonitatis est. Sed
 quid inquam seruos? si quis filios ha-
 bens, illos cuncta permittat audere,
 neque puniat, quo quaso non erunt
 peiores? Igitur quia Deus bonus est,
 ideo gehennam preparauit. Praterrep
 quia hoc pacto bonos fieri malos non
 permittit; nam si mali eadem affeque-
 deberent, omnes essent mali; hoc autem
 modo non parum bonis prodest: nam
 audi Prophetam, Latabitur Iustus
 vñs viderit vindictam, manus suas
 lauabit in sanguine peccatoris; non
 insultans, absit, sed timens ne eadem
 patiatur, puriorem suam efficit vi-
 tam. Hoc multae prouidentiae quidem
 est, inquit, sed oportebat tantum-
 modo minari, non tamen punire. Si
 verba dumtaxat essent minae, nonne
 segnior esses? Niniuite sc sciuitssens
 quod negotium eius forent, penitentiam

Psal. 57.

tiam non egissent. Qui verò diluvij tempore fuerunt, si minas timuissent periculum non sustinuissent. Hæc eloquentissimè Chrysostr.

*Quid ad hæc respōdebūt, aut quā prætexēt exculationē ij, qui patratā iā scelera, magis tolerare satagūt quā iuxta præscriptas legū sanctiones extinguere? Quid dico extinguere? imò verò ne audire quidē volunt. Quinimmo operire studēt, aperire renuūt, & (quod est sanè in gemiscēdū) per speciē pietatis eorum auctores acerrimè defendunt cū insigni Iustitiæ dāno. Postremò in Congregationis dedecus verti temerario ausu autumāt, dum acta instruuntur, dum testes recipiuntur, dum rei custodiæ mancipantur, dum denique poena afficiuntur. Quos cum Apostolo ad Rom. sic alloquor, *Lex quidem sancta, & mandatum sanctum, & iustum, &**

bo.

cap. 7.

bonum, quod ergo bonum est, mihi factum est mors & absit. Isaias rigore Iustitiæ, non conuiuentia fœditatem, & sordes Ierusalem ablundas fore sperabat, Si abluerit Dominus sordes filiarum Sion, & sanguinem Ierusalem lauerit de medio eius in spiritu Iudicij, & spiritu ardoris. Quid est, Spiritus ardoris, exponit S. Io. Chrysostomus, spiritus castigationis. Jeremias ignominiosam vocat illorum curationem, qui scelera emendare desistunt, aut incuria, ac tolerantia abluere, & curare præsumunt. Curabant, inquit, contritionem filie populi mei cum ignominia. Vbi eleganter S. Thom. Curabāt, scilicet verbis, excusando culpas, excludendo pœnas: ut potè nomine, non re ipsa medici. Quo autem fructu. vel qua utilitate optime innuit S. Hier. hoc modo, Magis illos supplicio, & ira

Isa. 4,

Hom. de
Spir. sa

Ier. 6.

In 6. cap.
Ier.

cunctis preparantes.

Scio equidem quando, & ubi
misericordia, & iudicium simul
coniungere liceat: ideo Spiritus
sanctus aliquando in columbae spe-
cie, in igne quandoque apparuit.

sh. m. II
C. 4. 3.

Scio quando, & ubi induere nos
debeamus viscera misericordiae,
sicut nos monet Apostolus, *In-
dute nos sicut electi Dei sancti, &
dilecti viscera misericordiae.* Scio
quando, & ubi locus sit pietati, ut
ut Cicero ait, *coniuncta est iustitia.*

De nat.

2. off.

Scio quando, & ubi prudentia sit
adhibenda sine qua (ut idem Cice-
ro ait) *Iustitia plurimum poterit, sed
ut iustitia ubi et valebit.* Scio ac-
nique quando, & ubi poena tene-
re infligenda sit, non quidem cul-
pae parcendo, sed etiam prudenter
in tempus opportunius protra-
hendo, vel certe secretò inferen-
do, ne poena publica culpam reue-
let

Ietroccultam. Quod, & in reorum,
& (quod caput est.) in totius Con-
gregationis uenter perniciem.

At uerò quando delictum est
publicum, publicè puniendum
iuxta illud Magni Gregorii, *Mani-
festa peccata non sunt occulta cor-
rectione purganda, sed palam sunt
arguendi qui palam nocent, ut dum
aperta oburgatione sanantur, hi, qui
eos imitando delinquerunt corrigan-
tur.* Etenim publicè punitū, nō mo-
dò nō sedat, sed etiā Cōgregatio-
nē cōmēdat, atque illuſerat: quan-
dāquidē quod delicta commio-
cantur, hoc utique malum est; at
humanae conditionis proprium:
uerū quòd puniantur, hoc demū
optimum, & sanè Diuinum est.
Quò circa egregiè ait S. Bonauen. *De sex alis*
seraphim
cap. 3.
In hoc differant laudabiles Religiones,
Quia iam dilapſe; non quòd nullis in
illis peccatis reperiatur, sed quòd nul-
lus

ius impunè peccare sinatur, & precandi aditus studiosè praecludatur.

Num. 25.

Præterea, cur Dominus præcepit Moysi, Tolle cunctos Principes populi, & suspende eos contra solem in patibulis, ut auertatur furor meus ab Israel. Nisi teste Lyrano cum Augustino, *Ut pena sit publica, sicut & peccatum, & ad terrorè, & exemplū aliorum?* Quid porro laudabilem, & gloriosum reddidit Phineen filium Eleazarī? Quid ei contulit, & semi-

Psal. 105.

ni eius sacerdotium sempiternum? nonne quòd de transgressoribus palàm supplicium sumpsit? Sic quippe David, *Stetit Phinees, & placuit, & cessavit quassatio, & reputatum est ei in Iustitiam, à generatione in generationem usque in sempiternum. Stetit Phinees, & placuit.* Legimus nos: at S. Hier. ex Heb. clariùs, & magis ad rem, *Stetit Phinees, & dijudicavit, & quādo indicavit?*

uit?quādo zelo munitus,ut scrip-
 ta commemorat,Hebræum,& Ma-
 dianitidem interfecit;Et ecce vir de
num. 25.
filijs Israel intravit coram fratribus
 suis ad Madianitidem,quod cum vi-
 disset Phinees surrexit de medio mul-
 titudinis,& arrepto pugione perfodit
ambo simul,cessauitque plaga à filijs
Israel. Cui meritò, pax,& stabili-
tas sedis promittitur. Ecce do ei pa-
cem fœderis mei, & erit tam ipsi,
quàm semini eius pactum Sacerdo-
tij sempiternum,quia zelatus est pro
Deo suo, & expiauit scelus filiorum
Israel. Expiauit, inquit, nam pœ-
na inflicta criminibus non solum
congregationem non fœdat (vt
paulò ante etiam monui) sed etiam
eam purificat,atque emundat. Pa-
rum dixi, imò coinquinatam san-
ctificat.

O certè necessaria de sceleribus iusta animaduersio, sine qua

C

Neceſſe

lib.7.

Epis. 11.

*Necesse est, uerba sunt B. Petri Da-
miani, ut pronas utper ad malum
fragilitatis humana conditio ad illi-
citu relaxetur.*

Atque hinc sapienter sanc-
tum est, ut ubi delictum, ibi poena,
ac per ciuitatem publice ad sup-
plicium duceretur reus, quem
præco præcederet sententiam, &
sententiae causam proclamans, uti-
que ad publicum bonum, ad uni-
dictam malefactorum, ad deter-
rendos malos, ad uitia coercenda
nam, ut inquit Plato: *Exsurguntur*

In Protag.

*poenæ non ob præteritum facinus,
quod infectum fieri amplius non po-
test, sed propter futurum, ne scilicet
is, qui alteri iniuriam fecit, aliquid
iterum committere audeat, & tunc
quoque à vitijis deterreantur. Cer-
rè Deus ipse omnium Modera-
tor, & Iudex, ad extinguenda
mala formidine poenæ: iustas
sc:*

seueritatis exigente ratione, ne-
 minusculæ quidem pepercit etati.
 Cōdonauit Deus Dauidi peccatū,
 adulterij, filium uerò eius ex adul-
 terio natum necatū uoluit : miror
 quidem ; si remisit delictum Dau-
 di, qui peccauerat, cur nō etiā pe-
 percit uitz filij, qui non peccaue-
 rat ? Peccatorem absoluit, inno-
 centem occidit ? S. Theodoretus
 respondet, & obscurissimam dubi-
 tationem difficultatibus inuolu-
 tam dilucidē, ac planē enodat
 his uerbis. *Ideo Deum occidisse fi-
 lium Dauid, ut pariter extingueretur
 malum exemplum, quod per
 adulterium exhibuerat Dauid popu-
 lo Dei : moriatur filius adulterinus,
 ut moriatur cum eo adulterij exem-
 plum malum.* Dicam amplius, non
 unum, non decem, non centum,
 sed totum ferē genus humanum
 paucis exceptis Noe scilicet, filiis,

2. Reg. 12.

lib. 1. de
prouid.
Dei.

& uxoribus, iustè, & piè deleuit è
terra. Quare? ut peccandi incita-
mèta, praua scilicet exèpla de me-
dio tolleret. Audiamus Chryso-
sto. mū. Dicit profectò nō potest quantum
utilitatis, & his, qui illa inundatione
periere, & ceteris postea futuris inde
comparatum sit. Illi enim ulterius
in uitijs, ac flagitijs progredi permis-
si non fuerunt: qui autem post illos se-
cuti sunt, maiora, etiam quàm illi,
atque excellentiora lucra retulerunt,
fermento (ut ita dixerim), materia-
que malorum è medio sublati, ex-
stinctisque peccatoribus. Nam si etiā
sine exemplis mala homines per se
facile inueniunt: quid non facturi
existimentur, si plurimorum exem-
plo ad perniciosos actus inuitentur?
Quod uti ne fieret, ne tot scelerum
magistros hi, qui postea futuri erant,
intuerentur, eos omnes unā perdidit.
His diuinis monitis, atque ex-
plis

plis eruditi Doctores Sanctæ Ecclesię, qui eam mira, & maxima vigilantia custodiunt, grauissimis uerbis Principum in puniendis criminibus lenitatem reprehendunt. Vnus è pluribus, quos, huc congerere possem, mihi satis sit, præfatus Cardinalis Santiss. Damianus, qui ægreferens, Gothifredum Ducem, ac Marchionem Tuscię, remissiùs quam par erat, in vitia inuehi, vna, atque altera Epistola eum reprehendit, & ad iustam, Deique ministro dignam seueritatem in impios exhortatur. Ipsissima Damiani verba hæc sunt.

Illud etiam mihi non mediocriter displicet, quia in plectendis flagitijs, & temerarijs iniquorum hominum ausibus coercendis, remissior cerneris esse, quàm debeas: & dum peccatoribus parcis, augere peccata conuinceris. Eueruato quippè rigore

*Initio
Epist. II.*

*iustitię, status evertitur disciplina :
 & dum ultoria seueritatis censura
 reprimitur , temeraria delinquendi
 licentia relaxatur. Inordinata sanę
 pietas nutrit impietatem , & timida
 manus medici, vulnus auget egroti .
 Facit enim exuberare putredinem ,
 dum nõ secando, sed palpando, quoti-
 dię superducit vulnusculo cicatricę .
 Dei minister (ait Apostolus ad Ro-
 manos scribens) est vindex in iram
 ei, qui malę agit . Si ergo Dei mini-
 ster est, qui mala facientes in iram
 vindicat; Diaboli proculdubio mini-
 ster est , qui criminosos, ac reprobos
 suauiter palpat . Et sicut Deo prębet
 obsequium, qui peruersos ulciscitur ;
 sic minister est aduersarij, qui perpe-
 trantibus iniqua blanditur . Mul-
 ti falsę pietatis errore decepti un-
 dę se Deo placere insipienter au-
 sumant, indę aduersus eum crudeli-
 ter pugnant: & ex eo merentur iram,
 unde*

*paulo
 infra.*

*Paulo in-
 feriũs.*

unde se adepturos opinati sunt gratiam: & dum alijs veniam falsa pietatis impertiunt, ipsi motum diuinæ indignationis incurrunt. Tene igitur vir Eminentissime, stateram æquilibriumis, examen intra trutinam cohibe, pariles legalium sanctionum lanceas præ oculis semper appende. Sed hic fortè illud Salomonis obijcies: Noli esse nimiam iustus. Et ego tibi è contra respondeo: Noli esse nimium pius. Sicut enim sub immoderata iustitia pusillanimitas frangitur, ita sub pietate nimia male liber animus ad insolentiam procaciter effrenatur. Nunquid enim illic indiscreta pietas non prohibetur: Percute filium tuum virga, & liberabis animam eius à morte! Hæc Damianus. Constat igitur quàm sit vrile, quàm necessarium, quàm diuinum vitia præsertim publica iustis animaduersionibus coercere.

Ex initio
Epist. 12.

Eccl. 7.

Prou. 23.

Quid

1. Reg. 2.
Heb. 7.

Quid plura? & si, *Non est sanctus ut est Dominus; Innocens impollutus segregatus à peccatoribus, & excelsior calis factus: Nihilominus, quia, Peccata nostra, ut Princeps*

1. Pet. 2.

Apostolorum ait, pertulit in corpore suo super lignum. (quò signaret ea non esse dissimulanda, sed acrius ac publicè punienda) non in angulo, non clanculum, sed palàm cunctis inspectantibus passus est.

Audi Psalmistam, Sacramentum hoc mirabiliter referantem, Deus autem Rex noster ante secula, operatus est salutem in medio terræ.

Psal. 73.

Vnde egregiè S. Theodoretus. Curam pro nobis susceptam omnibus notam fecisti, nam in medio terræ, hoc est, omnibus videntibus. scilicet (ut probè alii) in Ierusalem, quæ est terræ sanctæ velut medium, & umbilicus. Poenam igitur, quam pro peccatis nostris

obtu-

obtulit Deo Patri, non occultam, sed publicam esse voluit, ut nobis esset exemplo: quò fortassis respexit Apostolus ad Hebræos his verbis, *Propter quod, & Iesus, cap. 13. ut sanctificaret per suum sanguinem populum, extra portam passus est.*

Hic ergo finis esto. Etenim haud datur plus vltra, vbi Dei Filii, veri Dei, Patrique consubstantialis apparet exemplum, cui gloria, et imperium cum Patre, & Sancto spiritu in sæcula sēpiterna.

Amen.

FINIS.

ANT 1741924

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

1000

1000

1000

1000

1000

1000

5206



